

Besök hos Ester Karlsson den 7 februari 1997

Ester arbetade i unga år (1919-1920) hos Wanda & Thure Mårtensson, Wellinge

Det var ett tungt arbete. Den privata lägenheten skulle städas mycket noga och även golvet i affären skulle rengöras - ända ut på entrétrappan.

Toalett och ett enkelt badrum fanns i källaren. I sovrummet hos Wanda och Thure fanns en lavoar, som Ester skulle sköta. Detta innebar att vatten skulle bäras upp varje kväll och varje morgon skulle lavoaren tömmas och rengöras. Själv tvättade sig Ester i vasken i köket. Något varmt vatten fanns ej.

I den privata lägenheten intill affären "Th Mårtensson Manufaktur" bodde Wanda och Ture Mårtensson. Huset var byggt som en hästsko och ena längan - med affär mot gatan - var en järnaffär. I den andra längan var manufakturaffären mot gatan och bostaden - också med fönster mot gatan. I den andra skänkeln av hästskon fanns en syateljé i övre planet och snickeri i det nedre. Thure Mårtenssons föräldrar (Karna och Hans Mårtensson) bodde också i längan.

Enligt Ester var det gamla paret Mårtensson sällan på besök hos Wanda och Thure. Ibland skulle Ester gå ner med kaffe till dem i deras bostad. Karna och Hans Mårtensson såg slitna ut. Hans M var böjd av tungt arbete. Men Ester menar att någon snällare än Karna M fanns inte.

I syateljén fanns skickliga sömmerskor. Fröken Ida Nilsson var känd för sina vackra, välsydda kläder. Aftontoaletterna som syddes upp hos dem var berömda. Troligen startade Karna M ateljén och lärde upp flickorna. Som mest arbetade 7-8 personer där. Under Esters tid hos Wanda & Thure M minns hon flera utmärkt vackra "teaterkråkor", som sytts upp där. Och ibland skickades Ester ned med kaffe till ateljén.

Däremot minns inte Ester de gånger vattnet frös i handfaten i längan, dvs det som fröken Ida Nilsson berättat.

I huset fanns tre kakelugnar, som skulle eldas i under vintern. Men Ester minns ej om det fanns någon i affären. I varje fall - om det fanns någon där -sköttes den av någon annan än Ester. Ännu minns Ester varje möbel i den privata bostaden hos Wanda & Thure. Svart ekmöbel i matrummet, gröna draperier i vardagsrummet, ljus björk i sovrummet.

Ester har också starka minnen av fröken Åkesson. Fröken Ida Nilsson och fröken Åkesson är hennes vackraste minnen av arbetskamrater från denna tid

Mellan affären och köket fanns ett litet rum med kakelugn. Här bodde Ester. Rummet användes också av alla andra för kaffedrickning etc. Här stod också ett skrivbord, som användes av Thure M som kontor.

Det övre planet i affären fanns troligen ej. Ester minns ingen trappa upp från affären. Eftersom konfektionskläder då ej fanns, är det troligt att övre planet tillkommit senare. En stor del av övervåningen var uthyrd till Televerket och deras anställda telefonister gick in genom en smal dörr mellan manufakturaffären och järnaffären och en trappa upp. Omkring 1955 försvann

Besök hos Ester Karlsson den 7 februari 1997

telefonstationen när det ej längre krävdes stationära telefonister som kopplade samtalen.

Fortfarande under Esters tid såldes likkistor från snickeriet, med svart utsida.

När Ester som 19-åring kom till Wellinge, kunde hon inte laga mat. Wanda lärde henne att baka vetebröd. Sedan gick det fort att lära matlagning. Så vitt hon minns, stod aldrig Wanda M själv vid spisen. En gång fick Ester en mycket fin kappa av Wanda tillsammans med en vacker hatt. Ester kände ej till att arbeten med att sy vaddtäcken lades ut på hemarbete. Möjligen kom detta senare eller leveranserna skedde direkt till kunden. Även fest-tälten (som Frk Nilsson berättat om) kom troligen senare.

Ester minns ej att Thure haltade (dvs gick tungt efter idrottsskada) men säger att Thure var en snäll man.

Wanda och Thure umgicks mycket med familjen Jönsson (el-affären), med Larssons (ägarna till smedjan) och med järnhandlaren (deras hyresgäst).

Under Esters tid kom Amerikabesök och det var en jobbig tid. Sängarna skulle renbäddas varje dag och gästerna var mycket fordrande med maten. Troligen var besökarna en bror till Wanda med sin hustru.

Och Ester minns besöket av Thures bror Johan Castenfors med sin fästmö Ruth Lindeberg.

När 50-talet och "slit & släng"-perioden kom, började affären gå utför. Den såldes på 60-talet och Thure dog i hjärtinfarkt den 2 januari 1966. Wanda bodde därefter flera år på Ljunghusen i den vinterbonade sommarvillan och slutligen på ett hem i Wellinge. Hon dog 28 november 1976.

Däremot minns ej Ester något barn i huset. Hans Bertil föddes dock år 1918-11-26